

телно и системата на неравенството, но има хлеб за всички и всички се смеят доволно и пеят, подтикнати от озадачаващото усещане за свобода и избор. Друго възможно четене, само че по-ясно, би могло убедено и аргументирано да настоява, че Вапцаров, волно или по-скоро не, създава някаква ужасяваща антиутопия, някакъв Чевенгур на въображаемо възтържествуващото социалистическо бъдеще; впрочем в тази посока се движеше образцовото четене на Александър Кюсев на стихотворението „Сън“.

Моето четене обаче тръгва от определена естетическа убеденост: силните творби и моменти у Вапцаров нямат нищо общо с никаква революция, саможертвена смърт или постигнато светло бъдеще, а с една плътна и силна визия за настоящето като борба на човека с живота.

При Вапцаров най-хубавото на бъдещето е, че е завинаги отложено за в бъдеще, докато автентичната инвестиция е в една актуална, силно втелесена борба с живота, заради който или по-точно за когото Вапцаровият човек е готов на всичко, *умира си* за живота, тъй да се каже. В една все по-буквализираща се преносност той не спира да *умира за живота* в порив да продължи още малко усещането за съществуване, максимално интензивно да преживее *приятния гъдел че още живея, че още ще бъда*. Това всъщност обяснява както защо бъдещето е толкова същото, така и защо настоящето дотам владее Вапцаровите поетически пространства. Чрез разгърнатото проиграване на един едновременно Едипов и диоскуричен синдром, наследен впрочем от Ботев, но уплътнен чрез двусмислените приноси и преноси на личната биография, Вапцаровият лирически Аз се оказва в ситуация на сиамско-братска и синовно-бащина любов-омраза с живота. Победата на която и да е от страните е разбираемо равносилна на самоубийство, поради което една от ключовите грижи на Вапцаровата лирика е да не позволи свършек на двубоя, колкото и да сипе заклинания в бъдеще време от типа на „един ще бъде повален/ един ще бъде победен/ и победеният си ти!“. Този митично-заклинащ аграматизъм, демонстриращ воля за победа, не е способен да скрие автентичното скрито желание за бавене и отлагане на изхода от борбата, от тази *разпра*, разпаряща на две проблематичната цялост между човека и неговия живот, за която цялост е невъзможно да се каже дали е едно или две; дали човешката същност и съществуване са изначално отчуждени, или пък са примирими, примерно в пределната физикална телесност на тази двусмислена счепканост, на тази враждебно-еротична вкопченост между човек и екзистенция. Всичко това обяснява потенциалната равносилност на убийството със самоубийството във Вапцаровата поезия, изходът при която е по възможност да не се умира тук и сега: *«Как, искаш ли час да живееш?»/ Веднага ще кресна:/ «Свалете!/ Свалете!: По-скоро свалете/ възето, злодеи!»*